

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 4 maj 1928 kl. 4 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 8, i anledning av väckt motion angående åtgärder för åstadkommande av billigare skolmateriell.

I en inom första kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott för behandling hänvisad motion, nr 218, hava herrar *Sandén* och *Åström* hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om snar utredning, på vad sätt ett förbilligande av kostnaderna för skolmateriell må kunna åstadkommas, icke minst genom tillämpandet av större enhetlighet och sparsamhet i val av läroböcker; samt att Kungl. Maj:t ville fortast möjligt vidtaga de åtgärder, som av utredningen eventuellt kunna visa sig erforderliga.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen av skolöverstyrelsen och har *Yttranden.* dessutom berett centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskollärareförening tillfälle att uttala sig i frågan. De med anledning härav avgivna yttrandena äro såsom bilagor fogade vid detta utlåtande.

Den för närvarande gällande grundläggande bestämmelsen angående antagandet av läroböcker i folkskola återfinnes i § 13 av folkskolestadgan, där det föreskrives, att skolråd äger att, efter vidkommande lärares hörande, bestämma de läroböcker, som skola begagnas vid undervisningen; dock att beträffande läroböcker i kristendomskunskap skall iakttagas vad därom särskilt är stadgat. Bestämmelserna rörande läroböcker i kristendomskunskap, som återfinnas i kungörelsen den 28 maj 1920 (nr 259), avse dock endast en prövning ur viss synpunkt av innehållet. I anslutning till nyss omförmälda bestämmelse i folkskolestadgan föreskrives vidare i § 2 av gällande instruktion för folkskolinspektörer, att det beträffande folkskolan och småskolan tillkommer inspektör att verka för och, i den mån det är honom möjligt, övervaka, bland annat, att skolorna äro utrustade med tillräcklig och ändamålsenlig undervisningsmateriell, varvid erforderliga råd och anvisningar böra lämnas om anskaffning och användning av sådan materiell, att lämpliga läro- och läseböcker komma till användning vid

undervisningen, samt att de i skolorna använda böckerna blivit antagna i föreskriven ordning.

Utskottet.

En av de frågor, som i föreliggande motion beröras, nämligen den om bestridande av kostnader för skolmaterieell i folkskola, har tidigare vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens prövning. Senast anhöll riksdagen i skrivelse den 2 maj 1919, nr 128, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning beträffande dels i vilken omfattning behov förefunnnes av lättnad i de kostnader, som hittills i regel påvilat familjeförsörjare i och för anskaffande av erforderlig materieell åt deras i folkskolan undervisade barn, dels i vilken utsträckning och på vad sätt det kunde befinnas lämpligt och möjligt att av allmänna medel bereda lättnader i dessa kostnader, dels ock huruvida och efter vilka grunder en samverkan härutinnan mellan stat och kommun skulle kunna åstadkommas.

Sedan chefen för ekklesiastikdepartementet, jämlikt den 17 december 1920 av Kungl. Maj:t lämnat bemyndigande, tillkallat tre sakkunniga för att inom departementet biträda med verkställande av den begärda utredningen samt dessa sakkunniga avgivit den 31 januari 1923 dagteeknat utlåtande och förslag i ämnet, har emellertid Kungl. Maj:t den 7 oktober 1927 — med hänsyn till de stora kostnader, som enligt den sålunda verkställda utredningen skulle åsamkas statsverket genom de i förslaget ifrågasatta åtgärderna — förklarat sig finna vad i ärendet förekommit icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Redan dessförinnan hade statsrådet och chefen för ekklesiastikdepartementet i skrivelse till skolöverstyrelsen den 9 december 1926 — då det syntes vara önskvärt, att ombyte av läroböcker vid de under överstyrelsens inseende stående läroanstalterna starkare begränsades än för närvarande skedde — anmodat överstyrelsen att skyndsamt till ekklesiastikdepartementet inkomma med förslag till sådana ändrade bestämmelser med avseende härå, som för det angivna önskemålets vinnande kunde anses lämpliga.

I sitt med anledning härav den 28 februari 1927 avgivna utlåtande har skolöverstyrelsen anfört, att överstyrelsen funne det önskvärt, att i syfte att för framtiden förhindra ett allt för ymnigt ombyte av läroböcker vissa åtgärder borde lämpligen vidtagas. Dessa åtgärder syntes överstyrelsen delvis vara av beskaffenhet att kunna genom överstyrelsens egen försorg bringas till vederbörandes beaktande, under det att andra åtgärder åter torde behöva föranleda närmare föreskrift av Kungl. Maj:t.

Vad den förra gruppen av nu påkallade åtgärder beträffade, framhåller överstyrelsen, att det torde vara lämpligt att överstyrelsen i en cirkulärskrivelse till de överstyrelsen underställda läroanstalterna fäste uppmärksamheten vid vikten av bland annat

att i fråga om ombyte av läroböcker, till vilka borde räknas jämväl läseböcker i modersmålet, som lärjungarna ålades anskaffa, samt s. k. elementarböcker i

de främmande språken, största möjliga varsamhet skulle iakttagas, så att dylikt ombyte ägde rum endast i fall, då undervisningen sådant med nödvändighet påkallade;

att ny lärobok skulle successivt införas med början i den klass, där läroboken först komme till användning;

att vid införande av nya upplagor av förut använda läroböcker lärjungar, som redan hade tillgång till tidigare upplagor av samma lärobok, icke utan bestämt nödtvång borde åläggas förskaffa sig den nya upplagan;

att det borde i möjligaste mån tillses, att samma läroböcker användes vid läroanstalter å samma ort samt överhuvud vid varandra så näraliggande läroanstalter, att övergång av lärjungar från den ena läroanstalten till den andra ägde i större utsträckning rum.

Vidare torde det vara lämpligt, framhåller överstyrelsen, att överstyrelsen i skrivelse till Sveriges bokförläggarförening anhölle om dess medverkan till att nya läroboksupplagor endast må utgivras, då verkligt tvingande anledning därtill föreligger.

Vad vidare beträffade de åtgärder, vilka torde påkalla föreskrift av Kungl. Maj:t, hemställde överstyrelsen om utverkande av ändringar av vissa gällande bestämmelser angående införande av läroböcker vid vissa angivna läroanstalter. I fråga om § 13 folkskolestadgan var överstyrelsens förslag av följande lydelse:

”Läro- och läseböcker bestämmas av skolrådet, sedan vidkommande lärare beretts tillfälle att uttala sina önskemål och statens vederbörande folkskolinspektör därefter avgivit yttrande i ärendet; dock att beträffande läroböcker i kristendomskunskap skall iakttagas vad därom särskilt är stadgat.”

Enligt vad utskottet inhämtat, har vad skolöverstyrelsen sålunda anfört och föreslagit beträffande läroböcker i rikets folkskolor ännu icke föranlett några åtgärder från Kungl. Maj:ts eller överstyrelsens sida. Emellertid lära, enligt vad utskottet erfarit, inom den närmaste framtiden åtgärder från Kungl. Maj:ts sida vara att förvänta i det i motionen angivna syftet i huvudsaklig överensstämmelse med vad skolöverstyrelsen därom föreslagit. Så snart detta skett, har överstyrelsen, enligt vad som meddelats utskottet, för avsikt att utfärda ovanberörda cirkulärskrivelser.

Utskottet har givetvis funnit de av motionärerna framförda synpunkterna i fråga om önskvärdheten av ett förbilligande av skolmateriellen behjärtansvärda. Det lärer icke kunna förnekas, att under senare år åtskilliga missförhållanden på läroboksmarknaden förefunnits; därjämte synes man kunna konstatera vissa brister såväl beträffande enskilda skolråds sätt att handhava bestämmandet av nya läroböcker som i fråga om samverkan i förevarande hänseende mellan lokala skolmyndigheter och folkskolinspektörerna.

Nu har emellertid, som ovan angivits, med bestämdhet ställts i utsikt, att de av skolöverstyrelsen i dess utlåtande av den 28 februari 1927 förordade åtgärderna komma att föranleda bestämmelser i ämnet från både Kungl. Maj:ts och

skolöverstyrelsens sida. Med hänsyn härtill finner utskottet — som förväntar, att nämnda åtgärder komma att vidtagas inom den närmaste framtiden, och som under dessa förhållanden icke för närvarande anser sig böra taga ståndpunkt till de av motionärerna framlagda, i 1923 års sakkunnigutredning berörda förslagen — att med ytterligare åtgärder i ämnet bör tills vidare anstå i avvaktan på de verkningar, som må kunna bli en följd av de i utsikt ställda bestämmelserna.

I frågans nuvarande läge hemställer alltså utskottet,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 maj 1928.

På utskottets vägnar:

J. P. JOHANSSON.

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar *Johansson* i Hornsberg, *Ekman*, *Magnuson*, *Forssberg*, *Wijkström*, *Thorén*, *Kropp* och *Andersson* i Arbrå.

*Bil. 1.**Till Riksdagens första kammarens första tillfälliga utskott.*

Genom nådigt beslut den 17 februari 1928 har Skolöverstyrelsen anbefallts att senast den 15 mars 1928 till Utskottet avgiva begärt yttrande rörande av herrar John Sandén och Ernst Åström i första kammaren väckt motion, nr 218, angående åtgärder för åstadkommande av billigare skolmaterieell.

Skolöverstyrelsen får med anledning härav anföra följande.

Motionen i fråga synes avse allenast undervisningsmaterieell, särskilt läroböcker, för folkskolans lärjungar, varför Överstyrelsen i detta yttrande icke berör förhållandena vid andra läroanstalter än folkskolan.

Såsom av motionärerna framhållits, hava av Statsrådet och Chefen för Ekle-siastikdepartementet enligt bemyndigande den 17 december 1920 tillkallade sakkunniga verkställt utredning angående behovet av lättnad i de kostnader, som påvåla familjeförsörjare i och för anskaffande av erforderlig materieell åt deras i folkskolan undervisade barn, samt i vilken utsträckning och på vad sätt det kunde finnas lämpligt och möjligt att av allmänna medel bereda lättnader i dessa kostnader. Av sakkunnigas den 31 januari 1923 dagtecknade utlåtande framgick, bland annat, att beredandet av fri skolmaterieell åt folkskolans lärjungar skulle medföra avsevärda kostnader och att en sådan anordning icke kunde tänkas allmänt genomförd utan att högst betydande statsbidrag därtill beviljades. Sedan emellertid Kungl. Maj:t med hänsyn till de stora kostnader, förslaget genomförande skulle åsamka statsverket, den 7 oktober 1927 beslutat, att vad i ärendet förekommit icke skall föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd, synes frågan om fri skolmaterieell åt samtliga i folkskolan undervisade barn icke för närvarande vara aktuell.

Motionärerna beteckna tillståndet på läroboksmarknaden såsom kaotiskt och göra gällande, att de nödvändiga läroböckerna titt och tätt ombytas samt att böcker måste nyköpas på grund av tämligen oväsentliga förändringar i samma bok från en upplaga till en annan.

Överstyrelsen vill med anledning härav meddela, att Överstyrelsen i början av år 1927 verkställde en del undersökningar angående ifrågavarande förhållanden samt den 28 februari 1927 till Statsrådet och Chefen för Ekle-siastikdepartementet överlämnade förslag till vissa ändringar i nu gällande bestämmelser rörande antagande av läroböcker vid läroanstalter, som stå under Överstyrelsens insecende. Yttranden i ärendet hade av Överstyrelsen inhämtats från, bland andra, samtliga statens folkskolinspektörer. Det framgår av dessa yttranden, att ombyten av läroböcker vid folkskolorna visserligen förekommit i stor utsträckning och i en del fall även utan att tillräcklig anledning därtill förelegat. De inkomna yttrandena giva emellertid vid handen, att de olägenheter, som föranledas av för täta läroboksutbyten, likväl icke numera i allmänhet göra sig synnerligen starkt gällande vid folkskolorna.

Överstyrelsen vill i detta sammanhang påpeka, att man för en rätt förståelse av hithörande frågor måste erinra sig, att tillämpningen av den år 1919 utfärdade nya undervisningsplanen, genom vilken åt folkskolan i stor utsträckning

givits ett nytt läroinnehåll och nya arbetsmetoder, nödvändiggjorde nya läroböcker i flertalet av folkskolans läroämnen. Därjämte bör beaktas, att de genom världskriget framkallade omvälvningarna lika litet som naturvetenskapens framsteg på skilda områden kunnat lämnas obeaktade i folkskolans läroböcker. Användandet av i dessa avseenden föråldrade läroböcker skulle föranleda berättigade klagomål. Det är också helt naturligt och enligt Överstyrelsens mening ingalunda att beklaga, att de omnämnda förhållandena givit initiativ till en rikhaltig lärobokslitteratur i de olika ämnena. Härav torde framgå, att den läroboksutgivning och de läroboksombyten, som för en utomstående kunna te sig såsom tecken till ett kaotiskt tillstånd, i verkligheten varit ofrånkomliga och äro kännetecknande för strävanden att i folkskolan meddela en efter tidens krav ändamålsenlig undervisning. Det ligger också i sakens natur, att, i den mån skolorna nu få ostört arbeta efter den nya planen, behovet av läroboksombyten kommer att mera sällan framträda.

Även Överstyrelsen anser, att man beträffande införandet av nya endast oväsentligt förändrade upplagor av läroböcker bör iakttaga stor försiktighet. Icke heller bör lärobok utbytas mot sådan av annan författare i andra fall, än då den senare boken påtagligen är avsevärt bättre. Dessa till synes självklara förhållningsregler torde också, enligt vad som framgår av folkskolinspektörernas ovan omnämnda yttranden, i regel hava iakttagits, även om undantag härifrån kunna påvisas. Överstyrelsen anser sig också böra påpeka, att införandet av ny upplaga och även av ny lärobok vanligen sker successivt på det sättet, att den nya boken köpes endast av i skolan nyinskrivna lärjungar, medan lärjungarna i de klasser, där den äldre boken eller upplagan redan förut anbefallts, få använda denna under hela sin skoltid. Härigenom minskas de ekonomiska följderna av läroboksombytet, men för skolarbetet uppstår under övergångstiden i vissa fall en del olägenheter.

I motionen erinras om det kända förhållandet, att lärjungar, som flytta från ett skoldistrikt till ett annat, stundom måste anskaffa nya läroböcker i åtminstone en del ämnen. Dessa svårigheter kunna tydligen icke helt övervinnas med mindre att samma läroböcker införas i samtliga skoldistrikt, men olägenheterna skulle dock minskas, om varandra närliggande skoldistrikt vid prövning och antagande av läroböcker arbetade i samförstånd och med full kännedom om hithörande förhållanden i angränsande skoldistrikt.

Under kristiden och den närmaste tiden därefter betingade läroböcker och annan skolmateriell synnerligen höga priser. Sedermera hava emellertid dessa priser avsevärt sjunkit, och samtidigt har böckernas och materiellens kvalitet förbättrats. Huruvida de på detta område verksamma affärsföretagen träffat sådana avtal om prissättning, att påståendena om förtrustning kunna anses befogade, är Överstyrelsen icke i tillfälle att med stöd av tillräcklig sakkännedom bedöma. Till belysning av förhållandena vill Överstyrelsen nämna, att de allmännast inom folkskolorna förekommande läroböckerna i t. ex. geografi äro utgivna från åtminstone sex olika förlag, som, så vitt Överstyrelsen kan finna, även genom prissättningar konkurrera med varandra. På liknande sätt förhåller det sig även beträffande läroböcker i andra läroämnen och i fråga om annan skolmateriell.

Motionärerna synas vilja föreslå, att den de lokala skolmyndigheterna nu tillkommande rätten och skyldigheten att bestämma läroböcker i folkskolan överflyttas till en central statlig myndighet. Överstyrelsen vill i anledning härav framhålla, att, då folkskolorna äro kommunala läroanstalter och böckerna helt bekostas av skoldistriktet och lärjungarnas målsmän, ett så långt gående stat-

ligt ingripande icke torde böra på detta område komma ifråga. Man torde icke heller kunna förvänta, att allmänheten skulle komma att hysa större förtroende för en central myndighet och dess förmåga att vid bestämmandet av läroböcker tillgodose skoldistriktens och lärjungarnas ekonomiska intressen än för skolråden, i vilka föräldraintresset i regel är starkt representerat.

Med anledning av förslaget, att Överstyrelsen skulle pröva och godkänna läroböcker i samtliga läroämnen, såsom nu sker beträffande läroböcker i kristendoms-kunskap, vill Överstyrelsen påpeka, att denna anordning icke tillkommit i syfte vare sig att begränsa antalet läroböcker i ämnet eller att förbilliga böckerna utan enbart för kontroll av dessa böckers innehåll. En sådan kontroll finner Överstyrelsen icke erforderlig beträffande läroböcker i andra ämnen än kristendoms-kunskap, och då granskningen saknar betydelse för priset å böckerna, föreligger icke anledning att utvidga området för denna procedur.

Av det anförda torde framgå, att de av motionärerna påtalade täta ombytena av läroböcker och de höga priserna även å annan skolmaterie vid folkskolorna huvudsakligen voro av olika omständigheter beroende företeelser under kristiden och åren närmast därefter. Förhållandena hava sedan i stor utsträckning återgått till vad som kan anses såsom normalt och förbättras alltjämt. Överstyrelsen delar emellertid motionärernas mening däri, att täta ombyten av läroböcker och införandet av nya, oväsentligt förändrade upplagor av böcker böra undvikas. Likaså vore det önskvärt, att samma läroböcker infördes i skoldistrikt, emellan vilka flyttning av barn jämförelsevis ofta förekommer. I syfte att åstadkomma större återhållsamhet i fråga om läroboksombyten samt mera enhetlig behandling av läroboksfrågor i varandra närliggande skoldistrikt har också Överstyrelsen i den här ovan omnämnda skrivelsen den 28 februari 1927 till Statsrådet och Chefen för Ecklesiastikdepartementet föreslagit sådan ändring i hittills gällande bestämmelser, att vederbörande folkskolinspektör skulle hava att i ärendet avgiva yttrande, innan läse- och läroböcker för folkskolan bestämmas.

Av motionärerna härutöver ifrågasatta åtgärder anser sig Överstyrelsen icke kunna tillstyrka.

Stockholm den 9 mars 1928.

AUG. FALK.

J. Engvall.

Hjalmar Werner.

Till Riksdagens första kammarens första tillfälliga utskott.

Sedan centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskollära föreningsberetts tillfälle att inkontra med utlåtande angående en i första kammaren väckt och till kammarens första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 218, om åtgärder för åstadkommande av billigare skolmateriell, får centralstyrelsen anföra följande.

Den fråga, som genom föreliggande motion bragts under riksdagens prövning, har länge varit föremål för centralstyrelsens synnerliga uppmärksamhet. Ett förbilligande av skolbarnens förbrukningsmateriell och läroböcker skulle icke endast medföra ekonomisk lättnad för lärjungarnas målsmän utan även gagna skolans undervisning genom att bereda ökade möjligheter för lärjungarnas förseende med behövlig och ändamålsenlig materiell. Under nuvarande förhållanden möter det ej sällan svårigheter för mindre bemedlade målsmän att bekosta den erforderliga materiellen. I många skoldistrikt ha dessa svårigheter undanröjts därigenom, att samtliga lärjungar tilldelas fri skolmateriell. För det stora flertalet skoldistrikt torde emellertid en sådan anordning icke vara ekonomiskt möjlig utan bidrag från staten. De sakkunniga, som av chefen för ekklesiastikdepartementet tillkallades i december 1920 för verkställande av viss utredning rörande anskaffandet av undervisningsmateriell åt folkskolans lärjungar, ha föreslagit åtgärder i syfte att skolbarnen skulle i väsentlig mån erhålla fri skolmateriell. Några åtgärder till förverkligande av vad nämnda sakkunniga hemställt synas emellertid icke ännu hava vidtagits.

I den förenämnda motionen ifrågasättes ej ett omedelbart genomförande av vad de sakkunniga föreslagit. I stället söka motionärerna efter andra utvägar för att minska målsmännens utgifter för lärjungarnas undervisningsmateriell. Motionärerna synas därvid särskilt stanna inför önskvärdheten av att större enhetlighet och sparsamhet i valet av läroböcker kunde åstadkommas. Tillståndet på läroboksmarknaden betecknas såsom kaotiskt, och det framhålles, att de nödvändiga läroböckerna ombytas ofta, att böcker måste nyköpas på grund av tämligen oväsentliga förändringar i samma bok från en upplaga till en annan, samt att nyköp av läroböcker ofta måste ske, då barn flytta från ett skoldistrikt till ett annat.

Vad beträffar de påtalade täta ombytena av läroböcker inom de olika skoldistrikten, torde å ena sidan böra bemärkas, att under de senare åren särskilda förhållanden påkallat ombyte av läroböcker eller nyköp av förut använda i större utsträckning än vanligt. Sålunda har 1919 års undervisningsplan i stor utsträckning givit folkskolan nytt lärostoff och anvisat nya lärometoder, vilket nödvändiggjort nya läroböcker och omarbetning av förut använda. Att sagda förhållande framkallat en rikhaltig lärobokslitteratur synes icke vara att beklaga utan torde få anses vittna om beaktansvärda strävanden att bringa folkskolans undervisning i överensstämmelse med tidens krav. Å andra sidan lär det ej kunna bestridas, att det förekommit fall, då läroböcker med korta mellanrum utkommit i s. k. omarbetade eller på annat sätt förändrade upplagor, varigenom komplettering och nyanskaffning i de skoldistrikt, där böckerna antagits, blivit försvårat och åsamkat barnens målsmän onödiga extra utgifter. Dessa och andra omständigheter ha föranlett centralstyrelsen att avlåta en särskild skrivelse till ett antal förlagsfirmor i syfte att påverka förlagen att i nya

upplagor undvika ändringar, som icke äro oundgängligen nödvändiga. Det torde finnas anledning förvänta, att såväl förläggare som författare i allt större utsträckning äro villiga att efterkomma detta synnerligen berättigade önskemål. Förhoppningen om ett bättre sakernas tillstånd i berörda hänseende synes kunna vara så mycket större, som en anpassning av läroböckerna efter undervisningsplanen så småningom vinnes och vissa standardböcker helt visst komma att tränga sig fram.

Det av motionärerna påpekade förhållandet, att lärjungar vid flyttning från ett skoldistrikt till ett annat ej sällan måste anskaffa nya läroböcker i större eller mindre utsträckning, torde i viss mån kunna förändras till det bättre genom samarbete mellan närliggande skoldistrikt i fråga om antagande av läroböcker. Åtgärder i syfte att befärma dylikt samarbete synas önskvärda, och de torde kunna rätt väl genomföras, i samma mån som uppfattningen om det gagneliga i en sådan anordning tränger igenom. Lägges härtill att vid ombyte av lärobok i regel torde så förfaras, att den antagna boken successivt införes utan ombyte för de klasser, som redan skaffat lärobok för ämnet i fråga, så kunna de av motionärerna påtalade olägenheterna av läroboksombyten bliva starkt begränsade.

De åtgärder motionerna ifrågasätta gå i huvudsak ut därpå, att åt en central statlig myndighet skulle uppdragas att pröva och antaga läroböcker för rikets folkskolor. Såsom stöd för denna åtgärd åberopa motionärerna nu gällande bestämmelser rörande läroböcker i kristendom. Motionärerna synas dock förbise, att skolöverstyrelsen ingalunda har att bestämma, vilka läroböcker som skola antagas för de olika skolorna, utan endast äger att pröva och godkänna desamma och såmedelst öva kontroll över böckernas innehåll. En utveckling av denna procedur till att omfatta även andra skolans läroböcker finner centralstyrelsen ur kontrollsynpunkt icke gagnelig, och i fråga om ett förbilligande av läroböckerna saknar granskningsförfarandet varje betydelse. Vad åter beträffar ett sådant statligt ingripande, som att även *antagandet* av läroböckerna skulle påvila en central myndighet, så anser centralstyrelsen starka skäl tala däremot. Det kan ingalunda vara till gagn för skolans inre utveckling att avbryta och stäcka strävandena att söka åstadkomma för folkskolan allt bättre och ändamålsenligare läroböcker. Detta skulle nämligen enligt centralstyrelsens mening bliva fallet genom en monopolisering i större eller mindre utsträckning, vartill ett förverkligande av motionärernas förslag synes kunna leda. Förbilligandet av läroböckerna torde ej heller med visshet kunna nås på den vägen. Vad som skulle vara att vinna genom förbrukning av större upplagor torde i väsentlig mån komma att motverkas av den omständigheten, att fri konkurrens ej längre finge göra sig gällande. Centralstyrelsen kan ej heller underlåta att uttala betänkligheter mot det åsyftade statliga ingripandet även med hänsyn till skoldistriktens beslutanderätt. Det bör nämligen beaktas, att folkskolorna äro kommunala läroanstalter, och att läroböckerna helt bekostas av skoldistriktet eller av barnens målsmän eller av bådadera.

Med hänvisning till vad sålunda anförts anser sig centralstyrelsen böra uttala sig mot ett bifall till den föreliggande motionen.

Stockholm den 14 april 1928.

Å centralstyrelsens för Sveriges allmänna folkskollärareförening vägnar:

CARL LIDMAN.

Edvin Stålfelt.